13/04/2024

13 Απριλίου 1822: Η καταστροφή της Νάουσας

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Τη νύχτα της 12ης προς 13η Απριλίου 1822, μετά την απόρριψη των οθωμανικών προτάσεων για παράδοσης της Νάουσας, οι Οθωμανοί εισβάλουν στην πόλη.

Η Νάουσα στην απαρχή της Επανάστασης του ‘21 ήταν μία ακμάζουσα πόλη με 10.000 κατοίκους. Ο Αλή Πασάς είχε προσπαθήσει να την εντάξει στο πασαλίκι του, αλλά είχε αποτύχει κατόπιν της αντίστασης των κατοίκων της και της έκδοσης σουλτανικού φιρμανιού που τον διέταζε να εγκαταλείψει το εγχείρημά του. Από το 1812 την προστασία της Νάουσας είχε αναλάβει ο αρχιευνούχος του σεραγιού με οθωμανό διοικητή, αλλά ουσιαστικά την εξουσία ασκούσαν οι έλληνες πρόκριτοι.

Μετά τον επαναστατικό αναβρασμό στον Όλυμπο και την επικράτηση της Υψηλής Πύλης επί του Αλή Πασά, είχαν ωριμάσει οι συνθήκες για την κήρυξη της Επανάστασης στην περιοχή. Στις 19 Φεβρουαρίου 1822, ανήμερα της Κυριακής της Ορθοδοξίας, ο Νάουσας Ζαφειράκης (Ζαφείρης Θεοδοσίου) ύψωσε την

επαναστατική σημαία στην εκκλησία του Αγίου Δημητρίου, μετά το τέλος της λειτουργίας.

Στις 21 Φεβρουαρίου, περίπου 1.800 έλληνες αγωνιστές κατευθύνθηκαν προς τη Μονή της Παναγίας Δοβρά και από εκεί επιτέθηκαν εναντίον της Βέροιας, χωρίς αξιόλογο αποτέλεσμα. Αντίθετα, σημαντική νίκη σημείωσαν οι επαναστάτες στις 12 Μαρτίου στη μονή της Δοβράς, με επικεφαλής τον αρματολό Γερο-Καρατάσο (Αναστάσιος Καρατάσος), τον Αγγελή Γάτσο και τον Ζαφειράκη, σε μάχη εναντίον 4.000 Τούρκων, που εγκατέλειψαν το πεδίο της μάχης με μεγάλες απώλειες (300 νεκροί και πολλοί τραυματίες).

Οι Τούρκοι, με νέες ενισχύσεις που έφθασαν στο μεταξύ από τη Θεσσαλονίκη, ανακατέλαβαν τη μονή και οργάνωσαν το σχέδιο για να πλήξουν τη Νάουσα, που ήταν η κύρια εστία του ξεσηκωμού στην περιοχή. Την επιχείρηση ανέλαβε ο Εμπού Λουμπούτ με μεγάλη στρατιωτική δύναμη. Στις 26 Μαρτίου, με επιστολή του κάλεσε τους επαναστάτες να καταθέσουν τα όπλα και μετά την αρνητική απάντησή τους, στρατοπέδευσε στη θέση Ροδιά στις 6 Απριλίου και άρχισε την πολιορκία της πόλης, την άμυνα της οποίας είχε ενισχύσει και ο κλεφταρματολός του Ολύμπου Διαμα-ντής Νικολάου.

Τη νύχτα της 12ης προς την 13η Απριλίου οι Τούρκοι κατόρθωσαν ύστερα από γενική επίθεση και σφοδρό κανονιοβολισμό να μπουν στην πόλη, όπου άρχισαν σφοδρές οδομαχίες. Ο Ζαφειράκης με τον Γερο-Καρατάσο, τον Διαμαντή Νικολάου και 500 άνδρες συνέχισαν επί τρεις μέρες τον αγώνα κλεισμένοι στον πύργο του Ζαφειράκη, και όταν ο κλοιός έγινε απειλητικός, κατόρθωσαν να διαφύγουν προς το Βέρμιο. Λίγο αργότερα, όμως, ο Ζαφειράκης και ο Γιαννάκης Καρατάσος (γιος του Γερο-Καρατάσου) έπεφταν νεκροί στη θέση Σοφολιό, όταν κυκλώθηκα από τουρκικό απόσπασμα.

Μέσα στη Νάουσα οι σφαγές είχαν μεταβάλει την πόλη σε πραγματική κόλαση και σελίδες αυτοθυσίας και ηρωισμού γράφτηκαν από τις πιο ένδοξες της Επανάστασης. Στη θέση Σδουμπάνοι, στη γέφυρα της Αραπίτσας, δεκατρείς νέες για να αποφύγουν την ατίμωση έπεσαν στον καταρράκτη, ενώ άλλοι αγωνίστηκαν μέχρι την τελευταία στιγμή σώμα με σώμα, εναντίον των Τούρκων.

Οι νεκροί, ανάμεσά τους και ο Κώστας Κασομούλης, πατέρας του αγωνιστή και ιστορικού Νικολάου Κασομούλη και οι αιχμάλωτοι έφτασαν τις 5.000, σύμφωνα με τον Σπυρίδωνα Τρικούπη. Από τους αιχμαλώτους «πολλοί ανηλεώς εβασανίσθησαν, πολλαί γυναίκες εις τας φλόγας ερρίφθησαν, έγκυοι εξεκοιλιάσθησαν, τέκνα έμπροσθεν των γονέων εσφάγησαν», σύμφωνα με τον Τρικούπη. Αλλά και από τις τουρκικές μαρτυρίες προκύπτει ότι η μανία των Τούρκων εναντίον των αμάχων

υπήρξε ασυγκράτητη.

Ο Εμπού Λουμπούτ στις 21 Απριλίου 1822 έγραφε στον ιεροδίκη Βέροιας για τα αποτελέσματα της εκστρατείας κατά της Νάουσας. Το κείμενο του εκπορθητή της είναι αποκαλυπτικό: «Όταν εισήλθομεν θριαμβευ-τικώς εντός της ειρημένης πόλεως, γενόμενοι κύριοι αυτής, οι καπεταναίοι αυτών, επωφελούμενοι του σκότους της νυκτός κατώρθωσαν να αποδράσουν εις τα γειτονικά όρη [...] όσοι όμως εκ των ειρημένων επαναστατών δεν κατώρθωσαν να δια-φύγουν, κρυβέντες εντός της πόλεως, συνελήφθησαν, εφαρμοσθεισών κατ' αυτών αυστηρότατα και άνευ οίκτου των διατά-ξεων του εκδοθέντος ιερού φετβά. Ούτοι, υπερβαίνοντες τας δύο χιλιάδας, εθανατώθησαν πάντες, είτε διελθόντες δια στό-ματος μαχαίρας, είτε σταλέντες εις την κόλασιν δι' απαγχονισμού, τα τέκνα και αι σύζυγοι αύτών εξηνδραποδίσθησαν, αι περιουσίαι των εδημεύθησαν και παρεδόθησαν εις το πυρ, συμπληρωθείσης ούτω της νίκης και εκτελεσθείσης πλήρως της αυτοκρατορικής επιθυμίας».

Με την κατάληψη της Νάουσας έσβησε ουσιαστικά η επανάσταση στη Μακεδονία, μολονότι οι Έλληνες δεν έπαυσαν να παρενοχλούν τους Τούρκους στην περιοχή, ενώ ο Γερο-Καρατάσος με 300 άνδρες κατέφυγε στη νότια Ελλάδα, όπου συνέχισε τον αγώνα.

Πηγή: sansimera.gr